

**POSUDEK OPONENTA NA DOKTRANDSKOU PRÁCI
JUDr LADISLAVA KOUDELKY
NA TÉMA
LICHVA – TRESTNÝ ČIN A SPOLEČENSKÝ JEV**

1. Obecné otázky

Autor ve své práci uvádí jako cíl komplexní analýzu fenoménu lichvy, jako společenského jevu a právního problému. Smyslem práce by mělo být využití jeho rozborů a závěru při návrzích a tvorbě právních norem v rámci trestní politiky. Zároveň se domnívá, že by měla také posloužit pro celkovou osvětu pro širší právníckou veřejnost. Zároveň považuje za důležitých cíl práce pomoc při zboření mýtu o tom, že lichva a lichevní smlouvy jsou projevem a součástí smluvní svobody. Domnívá se totiž, že tento názor a přístup k právu velké části českých soudců, advokátů a dalších osob zabývajících se právem, podstatně přispívají k současnému nebývalému rozkvětu a zakořenění těch nejhorších lichvářských praktik české společnosti.

Na základě vymezení tohoto cíle použil autor především analytickou a syntetickou metodu, přičemž mu velmi prospělo i použití historické a srovnávací metody.

Pokud jde o komparativní metodu autor měl jako dalším cílem historického srovnání byl názor vyjít z toho, že mezi minulostí a dnešní realitou jsou souvislosti, které formulují náš současný pohled na lichvu. Disertant zvolil zejména ty země, jejich úřední jazyky podle svého tvrzení ovládá na tolik, aby byl schopen pracovat nejenom s orientační informací k problému, ale také i s judikaturou a právníckými odbornými články. Snažil se také vybrat ty státy, jejich právní úprava může pomoc uvážít přístupy při tvorbě zákonů proti lichvě u nás. Své poznatky porovnává v dalších částech práce s českou úpravou a domnívá se, že by bylo možno použít pro tyto účely i dalších přehledů a kriminologických statistik, týkajících osob stíhaných a odsouzených pro lichvu, což by však podle jeho názorů značně přesáhlo obsah stanový pro doktorandské práce.

Po úvodu rozdělil práci do pěti partií, ve kterých rozbírá jednotlivé základní problémy svého elaborátu:

I. Vymezení problému – historický a filosofický pohled na lichvu

Po stručném výkladu pojmu lichva uvádí subkapitoly /celkem 9/, rozsah 42 stran. Považují to za dostačující historický úvod.

II. Historie a současný stav právní úpravy lichvy v některých evropských a amerických zemích /76 stran/, konkrétně uvádí Německo, Itálii, Španělsko, Portugalsko, Brazílii,

Argentinu, Venezuelu, Kolumbii, Mexico, Uruguay. Jde o velmi zajímavou partii, která by mohla být i impulsem pro naši právní úpravu.

III. Problematika lichvy v občanskoprávní oblasti v českých právním řádu /strana 77 – 136/, kde si všímá historického vývoje české občanskoprávní úpravy během 20. století, Výkladu pojmu „dobré mravy“, dále smlouvy o půjčce jako nejtypičtějšího podkladu pro lichevní smlouvy, smluvní pokuty, jako institutu zneužívaného v lichevních smlouvách, zástavního práva, zneužití právní úpravy, postavení rozhodců a exekutorů v rozhodčím a vykonávacím řízení pro realizaci lichvy a konečně nového občanského zákoníku a závěru týkajících boje proti lichvě, které z něj plynou. Pozornost věnuje také novele zákona č. 19/2012 Sb.

IV. Trestněprávní úprava lichvy v českém právním řádu /strana 139 – 188/.

Tato partie je věnována jednak rakousko-uherskému mocnářství a období I. republiky, trestání lichvy v judikatuře prvorepublikových soudů, sociální lichvě v době I. republiky, trestnému činu lichvy v období socialistického Československa, trestnímu zákonu 140/1961 Sb., rozhodovací praxi soudů z období účinnosti zákona 86/1950 Sb. a zákona 140/1961 Sb. v původním znění, skutkové podstatně podobající se lichvě v zákoně o přečinech, změny chápání trestnosti lichvy a vývoj pojmů. Značná část je věnována rozhodovací praxi soudů v současném období a výkladů pojmů. Zajímavé jsou úvahy o palichvě, rozdílu mezi trestným činem lichvy a podvodem v souběhu s trestným činem zkrácení daně a konečně současným stavem podle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.

V. Závěrečné shrnutí úvah k problému lichvy jako společenského jevu a trestného činu a úvahy de lege ferenda.

Tuto partii považují za vyvrcholení práce. Autor rekapituluje obecný a historický pohled, charakterizuje pojem, rozbírá základní poznatky o právní regulaci lichvy. Všímá si dále lichvy jako společenského jevu a právního problému v České republice a současného stavu v občanskoprávní oblasti. Rekapituluje základní nedostatky občanského zákoníku a uvádí úvahy de lege ferenda týkající se občanskoprávní oblasti a s tím související úpravy v trestněprávní oblasti de lege ferenda.

Za velmi zajímavé považují jeho poznámky a podněty k výkladu základních pojmů týkajících se trestného činu lichvy v soudní praxi. Autor přiložil k práci stručný závěr, který je stručnou rekapitulací jeho úvahy v patrii V. Dobré jsou i přílohy k práci.

2. Hodnocení práce

Jak je již zřejmé z předchozích úvah, cíle práce byly podle mého názoru splněny, také použité metody práce odpovídají cílům.

Mám jen několik připomínek:

Autor měl použít nejnovější literaturu, zejména také učebnice a komentáře a provést rozbor jejich názorů v souvislosti se svými úvahami. Domnívám se, že při obhajobě je možno tento nedostatek odstranit. Zároveň se domnívám, že u uvedených elektronických zdrojů by bylo

vhodné u jednotlivých případů uvést jednu větu o tom, co je ve zdroji uvedeno, aby případný čtenář věděl, zda zdroje použít nebo ne.

Mohu s plnou odpovědností říci, že jde o dílo, které u nás nemá obdoby, protože poskytuje všestranný přehled o zpracovávané problematice. Jde o práci komplexní, která porovnává občanskoprávní předpisy s úpravou trestního práva a všímá si vzájemných souvislostí a důsledků pro praxi. Úvahy de lege ferenda jsou pozoruhodné, zejména z hlediska toho, jak se projeví nový občanský zákoník.

Práce je původní, samostatná, teoreticky i prakticky přínosná. Domnívám se, že plně odpovídá požadavkům kladným na práce tohoto druhu.

Z tohoto důvodu navrhuji, aby JUDr. Ladislavovi Koudelkovi byl po úspěšné obhajobě udělen titul Ph.D.

Prof. JUDr. Dagmar Císařová, DrSc.
oponent